El recuperat somriure blau

MIQUEL PAYERAS

La gran incògnita d'abans de les eleccions era si les urnes atorgarien el tercer diputat a Podem, el lloc de la candidatura que la formació morada cedí a Més. A banda, l'interès se centrava en el PP, que tothom donava per fet que seria el més votat, i si es recuperava o no respecte a 2015; si el PSIB-PSOE incrementaria o interrompria la sagnia de vots que patia; i, finalment, si la nova candidatura sobiranista, Sobirania per a les Illes (SI), afectaria la candidatura de Més i Podem.

Fracàs de Podem-Més

El fet que Podem cedís el tercer lloc de la candidatura a Més per atreure els seus vots de desembre (33.877) i que s'aliés amb Esquerra Unida (11.451 fa sis mesos) no ha servit gairebé de res. La coalició Podem-IU i l'afegit de Més –el qual no formava part jurídicament de l'aliança– partia de la referència de mig any abans quan el conjunt de les tres formacions sumà 156.956 vots. Aquesta era la raó que els líders estiguessin convençuts que no sols aconseguirien el tercer diputat sinó que quedarien molt a prop del PP (140.640 sufragis al desembre) o fins i tot el superarien. Però el resultat fou de 117.812 suports. Poc més de 6.000 vots per sobre del que va obtenir en solitari Podem la vegada anterior (111.628). Però 39.144 menys que la suma dels tres partits per separat el 2015, amb relació a la qual patiren una pèrdua del 25% dels suports i la dura conseqüència en escons: es quedaren amb dos i Més sense cap, fora del Congrés.

Per què va fracassar l'operació? Perquè, com sol passar sempre amb experiments per l'estil, a pesar que els polítics s'entestin a ignorar-ho, va ajuntar sigles però no sumà vots. A banda, és clar també que l'addició del nacionalisme del PSM –ara amb la marca de Més– amb l'esquerranisme espanyol de Podem és com intentar mesclar aigua i oli. Concentra vot però no en suma. El mateix efecte que van tenir les aliances anteriors entre PSM i EU.

I el futur? Malgrat que els dirigents morats expressessin la seva voluntat de continuar "col·laborant" en el futur amb Més, el partit econacionalista –que qualificà de "positiva" l'experiència– de segur que pensa fer camí tot sol. A les eleccions autonòmiques de 2019 concorrerà en solitari o, si de cas, en algun tipus d'aliança amb altres grups sobiranistes, tal com ja ho ha fet amb ERC en alguna ocasió pretèrita. Però no hi anirà amb Podem. Els caps econacionalistes són conscients que l'espai que ocupa la seva formació no és el mateix que el de la morada. Aleshores, per què acceptaren anar en la candidatura de Podem a les generals? Bàsicament perquè entenien que anar-hi en solitari o amb una operació *de país* –amb el PI i altres petits grups nacionalistes– el resultat seria el mateix d'ara, el fracàs, però amb l'afegit d'un cost econòmic a canvi de res que no podien ni volien assumir. L'oferta de Podem va esdevenir la sortida de circumstàncies.

SI

L'altra candidatura sobiranista –l'altra, perquè Més també atorgà aquesta definició a la de Podem-IU de la qual participà–, Sobirania per a les Illes, es quedà amb 7.413 vots. Una xifra que representa l'1,6% dels sufragis. Un dels impulsors de la candidatura, Cristòfol Soler, ho valorà com un "bon resultat". La concurrència a urnes generals d'ERC se saldava amb uns suports que solien estar al voltant dels 5.000 efectius, exactament 4.681 el 2011. La diferència, que no arriba als 3.000 vots, significa que l'impacte del SI sobre la candidatura de Podem i Més va ser mínim i que de cap manera no ha estat el responsable que els econacionalistes es quedessin sense escó.

El PSIB-PSOE

El partit liderat a les Illes per Francina Armengol s'esperava un resultat apocalíptic. En converses extraoficials amb periodistes els seus dirigents confessaven el temor a perdre el seu segon diputat a favor de Podem i baixar de vot fins a nivells de desastre absolut. No ha estat així. Al contrari del que ha passat en el conjunt de l'Estat, a Balears els socialistes han crescut. Poc, però han augmentat. Dit d'una altra manera: s'ha interromput la caiguda que amb progressió geomètrica anava patint el PSIB-PSOE des de 2008, quan guanyà les eleccions generals a les Illes. Els 93.279 suports d'ara superen de poc els 88.635 de desembre. Es tracta d'una diferència de només 4.644 paperetes, un 5,2% de pujada, però ha estat un bàlsam que ningú s'esperava. Gràcies al qual el PSIB manté el segon diputat. I això ja va bastar perquè durant la nit electoral els somriures de satisfacció apareguessin al rostre dels dirigents. Tanmateix, la seva situació continua essent força preocupant. Amb prou feines es manté per sobre del 20% dels vots, està molt per sota de Podem i per a les eleccions autonòmiques de 2019 haurà d'espavilar força, si és que vol continuar governant.

Ciutadans

El partit taronja a les Illes té un perfil polític gairebé pla. No obté els vots per

EFE

L'ADDICIÓ DEL NACIONALISME DEL PSM -ARA AMB MES– AMB L'ESQUERRANISME ESPANYOL DE PODEM ÉS COM INTENTAR MESCLAR AIGUA I OLI

LA PROJECCIÓ DELS RESULTATS A UNES AUTONÒMIQUES MOSTRA QUE PP I CIUTADANS TINDRIA MAJORIA ABSOLUTA

raons autòctones. Únicament s'alimenta de la marca general i de la imatge d'Albert Rivera. I com que al líder aquesta vegada no li han anat gaire bé les coses, a Balears la seva formació ha baixat. Poc, però ha minvat. De 71.551 vots a 67.612. Ha restat menys de 4.000 sufragis. Insuficient per perdre el diputat. I el futur? Com sempre, dependrà del que faci Rivera. Res no indica que el perfil quasi inexistent a Balears canviï durant el que queda de legislatura autonòmica.

El PP, satisfet

El PP ha passat de 140.640 vots el desembre a 162.863 ara: 22.223 més que fa sis mesos. Un 15,8% d'increment. No hi ha elements autòctons que ho expliquin, perquè a Balears no fa una efectiva oposició al Govern d'esquerres i el partit segueix sense direcció a l'espera de poder celebrar el congrés que des de fa un any vol convocar i que Madrid no li ha permès. Així que l'increment de vot no li ha vingut per cap causa balear sinó per mor del comportament general del votant conservador, el qual ha tornat a confiar amb les seves sigles després de castigar els dirigents el 2015. És cert que no ha recuperat res per raons domèstiques, però el 35% de suports obtinguts a les Illes li pot suposar una injecció d'ànim que li permeti deixar enrere la depressió en la qual vivia des de maig de 2015 i canviar de dalt a baix el panorama intern. Amb tota seguretat el PP començarà a partir del pròxim setembre una més intensa oposició al Govern d'esquerres. Alhora, afronta el camí cap a les eleccions autonòmiques de 2019 entre un moderat optimisme, no debades la projecció dels resultats d'aquestes generals a unes autonòmiques mostra que la suma dels diputats que obtindria PP i Ciutadans –a les Illes aquest partit és tan anticatalanista que només podria pactar amb els conservadors– tindria majoria absoluta.

Historiador i periodista d'EL TEMPS